

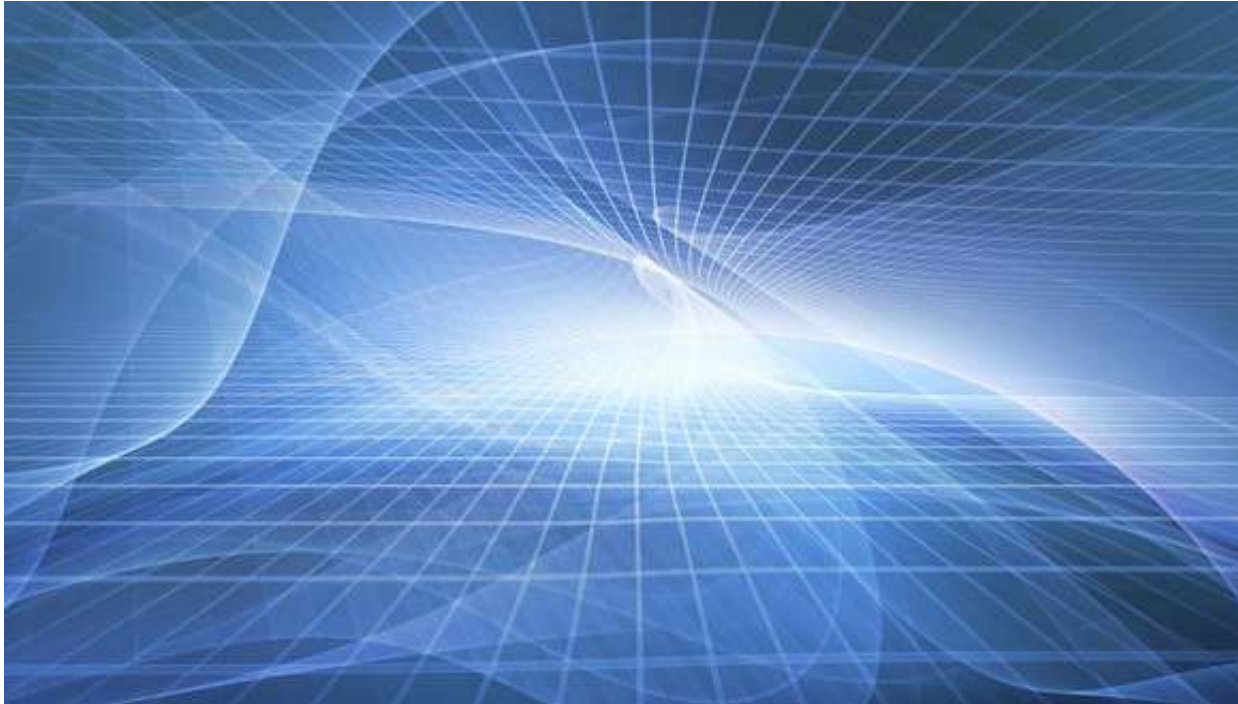
<http://social-sciences.tau.ac.il/news28>

06/11/2014

פסיכולוגים חתמו על מנשר - אב נשלח למאסר על בסיס של חלום של בתו

פרופ' יונתן גושן-גוטשטיין מומחה לזכרון, אוני' ת"א בית הספר למדעי הפסיכולוגיה - העיד במשפט וחתם על הגילוי דעת - הזכרון מאד מתעתע, רעיון של הדחקה, זכרון שקבור במעמקי הנפש
28 אוקטובר 2014

דן מרגלית : 47 פסיכולוגים חתמו על מנשר או גילוי דעת חריג. אחרי שבית המשפט העליון בדיון נוסף קבע שהאב נהג בצורה פלילית בביתו ושלח אותו ל-12 שנות מאסר, על יסוד חלום שחלמה בתו 12 שנים לאחר האירוע, באו הפסיכולוגים ואמרו זה לא טוב להתבסס על חלום כל כך מאוחר. ועל כך אנחנו מבקשים לדבר עם איש שגם היה עד במשפט הזה הפרופ' יונתן גושן מן המחלקה לפסיכולוגיה באוני' ת"א. ערב טוב לך
פרופ' יונתן גושן-גוטשטיין : ערב טוב.
דן מרגלית : מה הטענה הבסיסית שלך?
פרופ' יונתן גושן-גוטשטיין : אוקיי הטענה הבסיסית של גילוי הדעת ובוודאי שבחוות הדין הייתה שעדות מתבססת על זיכרון ויש מופעים שונים של זיכרון. לרוב אנחנו זוכרים כי ארעו התרחשויות מסוימות. אבל לדאבוננו הזיכרון הוא דבר מאוד מתעתע והוא נתון להשפעות חיצוניות.
דן מרגלית : אבל האם לא יכול להיות שאחרי 12 שנים היא אכן התעוררה מחלום וזכרה?
פרופ' יונתן גושן-גוטשטיין : אז באמת ישנם שני צדדים לטענה, החצי הראשון של הטענה שמופיעה בגילוי הדעת שטענתי בבית המשפט שרעיון שאנחנו מדברים עליו של הדחקה, המושג של הדחקה ששגור בפי כולנו
דן מרגלית : זיכרון דחוק
פרופ' יונתן גושן-גוטשטיין : זיכרון דחוק שמתאר סוג של זיכרון שנקבר עמוק

במעמקי הנפש ורק עולה כשהוא בשל לכך, אין לו שום תימוכין מדעיים וזאת לעומת המצב של תרבות המערב שאנחנו חשופים אליהם גם בספרות שאנחנו קוראים, גם בספרים ב.... גם בתוכניות בטלוויזיה הרעיון הזה הוא לא רעיון נכון אין לו שום תימוכין מדעיים

דן מרגלית : כשאתה אומר אין לו תימוכין מדעיים אתה לא אומר שהוא לא נכון אתה אומר שהוא לא בוודאות של מאה אחוז.
פרופ' יונתן גושן-גוטשטיין : לא זה רחוק מאשר להגיד הוא לא בוודאות של.. הוא כמעט בטוח שלא נכון
דן מרגלית : למה?

פרופ' יונתן גושן-גוטשטיין : יש מיעוט קטן של אנשים שעדיין תומכים בו דן מרגלית : ואם זה בכל זאת נכון, אם בכל זאת היא זוכרת נכון ולכך נוספות עדויות מתלוות, הרי החלום המודחק שלה זה כמו עד מדינה, לא מקבלים את עדותו אם אין תוספות שמאששות את מה שהוא אומר.
פרופ' יונתן גושן-גוטשטיין : אז קודם כל אני רוצה להודות לך על השאלה, כל הנושא חשוב מאוד להדגיש הוא נושא מאוד בעייתי, אנחנו מדברים פה על אנשים שהחווייה הסובייקטיבית שלהם היא חוויה של אונס ושל כאב ועצם הנכונות שלי לעמוד מן הצד השני היא נכונות מאוד בעייתית מבחינה אישית. יש לי שתי בנות יש לי ילדים קטנים אני רוצה ללכת בעולם מאוד סמוך ובטוח. אבל אני גם כן רוצה ללכת בעולם שבו בתי המשפט מתנהלים על סמך עדויות מהימנות ואני חושב לענות על השאלה שלך
דן מרגלית : להפך השופטת ארבל אומרת שאתה לא מתחשב בשורה של דברים שנתגלו.

פרופ' יונתן גושן-גוטשטיין : שנייה שנייה בוא נדבר על פוליגרף כפי שהופיע בגילוי דעת, פוליגרף במדינת ישראל לא נחשב
דן מרגלית : לא קביל

פרופ' יונתן גושן-גוטשטיין : לא קביל ואי אפשר להכניס אותו אלא אם כן בהסכמת שני הצדדים. נניח שההגנה במשפט הזה הייתה מבקשת להכניס פוליגרף היינו אומרים בוא נראיין את האבא, ניתן לו להעיד בפני .. לעשות בדיקת פוליגרף יש לנו מומחים מומחי פוליגרף שאומרים שזה כלי מאוד מאוד מהימן מבחינה קלינית. ברור לנו שהתביעה לא הייתה מסכימה לזה ובצדק, משום שאנחנו לא רוצים להכניס לתוך כתלי בית המשפט דברים שהם אינם מהימנים. המצב של זיכרונות מודחקים למרות שאנחנו נחשפים אליו בחיי היומיום בתרבות המערב, המחקרים מראים שהוא לא נכון, הוא פשוט לא נכון, זה בתי משפט כרגע בארץ מכניסים אותו

דן מרגלית : אתה יודע שישנם עמיתים שלך שחושבים שדווקא הוא כן נכון פרופ' יונתן גושן-גוטשטיין : אז התשובה היא השאלה מה פירוש עמיתים, אין אנשי אקדמיה אין מדענים שחוקרים זיכרון שאומרים את זה,
דן מרגלית : אבל האנשים בשטח שמכירים את הדמויות הפועלות, את האב הזה ואת הבת הזאת

פרופ' יונתן גושן-גוטשטיין : נחזור לדוגמה של הפוליגרף, אנשי פוליגרף אומרים שזה כלי מהימן, תראיין אנשים מהמשטרה כולם יגידו שזה כלי מצוין חוקרי פוליגרף אומרים שלא ולמזלנו ולשמחתנו במדינת ישראל לא מקבלים את זה. אותו דבר יש פה עצומה של מדענים שבאו להגיד אנחנו מכירים את החומר המדעי אין לדבר הזה רגלים לרעיון של זיכרונות מודחקים לעומת זה לסוג אחר של זיכרונות יש רגלים, יש לזה מצב סטטי מאוד , מצב מדעי מאוד חזק וזה שזה יכול להיות מצב של זיכרון כן הבן אדם זוכר משהו אבל הדבר לא התרחש
דן מרגלית : אבל יש מדינות שכן מקבלות את הזיכרון המודחק אמנם רובן לא אבל יש מדינות שכן.

פרופ' יונתן גושן-גוטשטיין : הדבר הוא נכון בוודאי שיש פה תהליך כי אנחנו באים פה נגד דעה שהיא נגד דעה של חוכמת הרחוב, חוכמת הרחוב גם החוכמה שלי שלפני שאני נכנסתי לתחום המקצועי הייתה בוודאי שיש הדחקה התהליכים הם תהליכים איטיים בארצות הברית ב-1990 כל בתי המשפט קיבלו את העיקרון של רעיון מודחק, היום קשה מאוד עם התפתחות המדע למצוא בתי משפט בארצות הברית

דן מרגלית : אבל .. על זה שיש דבר כזה של זיכרון מודחק נכון? עזוב רגע את..

פרופ' יונתן גושן-גוטשטיין : שורה תחתונה אין דבר כזה כמו זיכרון מודחק דן מרגלית : גם לא בעניינים של מין וזיכרון של ילדה, אחרי כל כך הרבה שנים פרופ' יונתן גושן-גוטשטיין : גם כן לא בעניינים של מין בוא לסבר את האוזן אני מבין שקשה לך לשמוע את זה וגם קשה מאוד לתפוס את זה דן מרגלית : ממש לא

פרופ' יונתן גושן-גוטשטיין : המחקרים הם מאוד פשוטים חלק מהמחקרים אני לא יכול פה לתאר אותם, לוקחים אנשים שעברו טראומות, כל הסוגים, זה יכול להיות טראומה שהיו בהתקפה של מחבלים וזה יכול להיות טראומה מינית וודאית ועוקבים אחרי הזיכרון שלהם ואין ולו מקרה אחד מתוך עשרות אלפי מקרים של משהו ששכח את האירוע.

דן מרגלית : פרופ' גושן לצערי זמננו תם אז בוא תענה לי תשובה קצרה למרות שיש לי עוד שובל של שאלות לשאול אותך, אני אזכור אותם באופן מודחק לראיון הבא. אבל תשמע רגע, האם, אם באה אישה כזאת ואומרת לך יש לי זיכרון מודחק

פרופ' יונתן גושן-גוטשטיין : כן

דן מרגלית : שלפני 12 שנים אבא שלי נהג בי ככה וככה, אני לא רוצה ללכת לבית המשפט, לא רוצה ללכת למשטרה אבל אני רוצה שאתה תטפל בי, אתה מטפל בה או לא?

פרופ' יונתן גושן-גוטשטיין : אני לא מטפל אני לא קלינאי אני שולח אותה לטיפול והקלינאי צריך לטפל בה כאילו הזיכרון הוא אמיתי. הוא לוקח את החוויה הסובייקטיבית שלה ומטפל בה לטובתה. אבל יש פער גדול בין זה לבין לקבל את זה כראייה בבית משפט.

דן מרגלית : פרופ' גושן תודה רבה לך .

פרופ' יונתן גושן-גוטשטיין : תודה לך.